

Βασίλειος-Αλέξανδρος Κόλλιας

Βιογραφικό σημείωμα

Εντεταλμένος Ερευνητής Γ' βαθμίδας | Κέντρο Ερεύνης της Ιστορίας του Ελληνικού Δικαίου

Ακαδημία Αθηνών

vkollias@academyofathens.gr | +30 210 3664673

Ερευνητικό προφίλ

Ο Βασίλειος-Αλέξανδρος Κόλλιας είναι διδάκτωρ Νομικής, εντεταλμένος ερευνητής στο Κέντρο Ερεύνης της Ιστορίας του Ελληνικού Δικαίου της Ακαδημίας Αθηνών και δικηγόρος στον Άρειο Πάγο. Ειδικεύεται στο βυζαντινό και μεταβυζαντινό δίκαιο, με ιδιαίτερη έμφαση στις νομικές πηγές και την κανονιστική τους λειτουργία, στην αυτοκρατορική νομοθεσία και τα αυτοκρατορικά έγγραφα, στο δημόσιο και το πολιτειακό δίκαιο, στο εκκλησιαστικό δίκαιο, καθώς και στην πρόσληψη και τον μετασχηματισμό βυζαντινών θεσμών. Η έρευνά του συνδυάζει τη νομική ανάλυση των κανονιστικών κειμένων με τον ιστορικό και φιλολογικό έλεγχο της παράδοσης και της εφαρμογής τους. Σπούδασε νομικά στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στο ίδιο Πανεπιστήμιο και στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Το 2017 αναγορεύθηκε διδάκτωρ Νομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών με διατριβή για τα χρυσόβουλλα και το κανονιστικό τους περιεχόμενο έως το 1204.

Ερευνητικά πεδία

Βυζαντινό και μεταβυζαντινό δίκαιο · Νομικές πηγές και κανονιστικότητα · Αυτοκρατορική νομοθεσία και χρυσόβουλλα · Βυζαντινό δημόσιο και πολιτειακό δίκαιο · Εκκλησιαστικό δίκαιο · Πρόσληψη και μετασχηματισμός νομικών θεσμών

Σπουδές

2017 Διδακτορικό δίπλωμα Νομικής, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, με βαθμό «Άριστα». Θέμα διατριβής: «Τα χρυσόβουλλα και το κανονιστικό τους περιεχόμενο στο βυζαντινό δίκαιο. Από την εμφάνισή τους μέχρι το 1204».

2014 Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης, Νομική Σχολή Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Τομέας Ιστορίας, Φιλοσοφίας και Κοινωνιολογίας του Δικαίου, ειδίκευση στην Ιστορία Δικαίου, με βαθμό 10,00/10.

2012 Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης, Νομική Σχολή Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας του Δικαίου, ειδίκευση στο Εκκλησιαστικό Δίκαιο, με βαθμό 9,33/10.

2010 Πτυχίο Νομικής, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, με βαθμό 8,67/10.

Επαγγελματική και διδακτική δραστηριότητα

Εντεταλμένος ερευνητής στο Κέντρο Ερεύνης της Ιστορίας του Ελληνικού Δικαίου της Ακαδημίας Αθηνών.

2014– Δικηγόρος Αθηνών, με δικαίωμα παράστασης στον Άρειο Πάγο. Αντικείμενα: δημόσιο και διοικητικό δίκαιο, δημόσιες συμβάσεις, αστικό και εμπορικό δίκαιο, προστασία προσωπικών δεδομένων, δίκαιο πληροφορικής και εκκλησιαστικό δίκαιο.

2019–2020 Διδάσκων στη Νομική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών: Ιστορία Δικαίου στο προπτυχιακό πρόγραμμα και Ιστορία του δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου κατά τη μεταβυζαντινή περίοδο στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Ξένες γλώσσες Αγγλικά και Γερμανικά.

Δημοσιεύσεις

Μονογραφίες

1. Ο θεσμός της τριμοιρίας από το βυζαντινό στο μεταβυζαντινό δίκαιο. Βυζαντινή παράδοση και μεταβυζαντινοί μετασχηματισμοί. Συμβολές στην Ιστορία του Δικαίου 21. Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών, Κέντρο Ερεύνης της Ιστορίας του Ελληνικού Δικαίου, 2026.
2. Τα χρυσόβουλλα στο βυζαντινό δίκαιο. Από την εμφάνισή τους μέχρι το 1204. Αθήνα: Έννοια, 2020, 648 σ. Πρόλογος Σπύρου Τρωιάνου.

Εκδόσεις και επιμέλειες κειμένων

1. Μεταγραφή και επιμέλεια κειμένου στη διπλωματική έκδοση: Κ. Δουζίνας (έκδ.), Κ. Μπουρδάρα (γεν. επιμ.), Αρχείο Κωνσταντίνου Λογοθέτη Δουζίνα (1803-1830). Συμβολή στην Ιστορία της Νήσου Πόρου. Αθήνα, 2018.
2. Γλωσσική επιμέλεια στο Ε. Παπαγιάννη, Η. Αρναούτογλου, Α. Δημοπούλου, Δ. Καράμπελα, Α. Λιαρμακόπουλου, Ι. Χατζάκη και Α. Χέλμη, Ιστορία δικαίου. Από την Αρχαιότητα στο σύγχρονο Ελληνικό Κράτος. Ηλεκτρονικό βιβλίο. Αθήνα, 2015.

Μελέτες ιστορίας δικαίου

1. «Conceptual and Methodological Prolegomena to the Study of Byzantine Polity-Law». Rivista Di Diritto Romano 26, ν.σ. 11 (2026): 1-22.
2. «Byzantine Law from Constantine the Great to the Death of Justinian: An Overview». Στο A Companion to Byzantine Law, επιμ. Eleftheria Papagianni και Daphne Penna, 45-66. Leiden: Brill, 2025.
3. «Κατοχύρωση ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων αγιορειτικών μονών σε μετόχια εκτός του Αγίου Όρους μέχρι το 1204». Στο Αναγκαστικές μισθώσεις - «απαλλοτριώσεις» των αγιορειτικών μετοχίων. Ιστορική προσέγγιση και σύγχρονες νομικές θεωρήσεις. Πρακτικά ημερίδας, 2 Δεκεμβρίου 2023, 23-41. Θεσσαλονίκη: Αγιορειτική Εστία, 2025.
4. «Ανάθεση αυτοκρατορικών εξουσιών από τον Αλέξιο Α΄ στη μητέρα του Άννα Δαλασσηνή με χρυσόβουλλο (Αύγουστος 1081)». Επετηρίς Κέντρου Ερεύνης Ιστορίας Ελληνικού Δικαίου της Ακαδημίας Αθηνών (ΕΚΕΙΕΔ) 52 (2024-2025): 35-65.
5. «The So-Called “Healers” (Ιατῆρες): Chrysobulls Curing Legal Deficiencies of Proprietary Rights of the Church in Byzantium». Subseciva Groningana 11 (2024): 29-52.
6. «Κανόνες οργάνωσης του Πολιτεύματος ως μέρος του βυζαντινού δημόσιου δικαίου». Θεωρία και Πράξη Διοικητικού Δικαίου, τεύχ. 11 (2024): 1181-1191.
7. «Κανόνες δικαίου σχετικοί με την απονομή της δικαιοσύνης σε διακρατικές συνθήκες της μέσης βυζαντινής περιόδου (11ος-12ος αι.)». Στο Κωνσταντίνω Γ. Πιτσάκη Μνήμης χάριν, 245-264. Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών, 2023.
8. «Μία αμφίβολης γνησιότητας Νεαρά του Λέοντα Ζ΄: Τα μυστήρια ενός (σχεδίου;) νόμου για το Ορφανοτροφείο και τις εμφυτεύσεις». ΕΚΕΙΕΔ 51 (2022): 255-295. Περιλαμβάνει νέα διπλωματική έκδοση με κριτικές παρατηρήσεις.
9. «Ειδικές ρυθμίσεις για την απονομή της δικαιοσύνης σε χρυσόβουλλα της μέσης βυζαντινής περιόδου (11ος-12ος αι.): Πράξεις που απευθύνονται στο εσωτερικό της Αυτοκρατορίας». Στο Σύ και δικαστής ἄριστος. Σύμμεκτα εις μνήμην Γεωργίου Χ. Παναγιωτόπουλου, 671-691. Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2022.
10. Με τους G. Papagiannis, M. Tziatzi-Papagianni και Α. Nikolaou. «Observations on the Portrayal of the Ruler in the Novels of Leo VI». Studia Ceranea 11 (2021): 347-369.

11. «Καθοσίωσις και εκκλησιαστική περιουσία σε νομικές πηγές της μέσης βυζαντινής περιόδου». Στο Άρετην τήν καλλίστην. Σύμμεικτα προς τιμήν Καλλιόπης (Κέλλυ) Μπουρδάρη, επιμ. Ι. Τζαμτζής, Χ. Σταυράκος και Π. Αντωνόπουλος, 389-419. Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2021.
12. «Michael Psellos' Career as a Public Official». Εκκλησιαστικός Φάρος 90 (2020-2021): 215-238.
13. «The Influence of Emperors on Dispute Settlements in Ecclesiastical Matters: The Jurisdictional Struggle over the Diocese of Amykleion and the Relevant Court Battle (1340 AD)». Στο *Ius commune graeco-romanum. Essays in Honour of Prof. Dr. Laurent Waelkens*, επιμ. W. Druwé, W. Decock, P. Angelini και M. Castelein, 69-87. *Iuris Scripta Historica* 30. Leuven, 2018.

Υπό δημοσίευση

1. «Ratification of Donations, Sales, and Wills by Chrysobulls in the Middle Byzantine Period». ΕΚΕΙΕΔ, δεκτό προς δημοσίευση, 2026-2027.

Μελέτες ισχύοντος δικαίου

1. «Προσωπικά δεδομένα, εργαζόμενοι και συμφωνητικά εμπιστευτικότητας: Όταν ο εργοδότης είναι ταυτόχρονα υπεύθυνος επεξεργασίας και εκτελών την επεξεργασία στον Ιδιωτικό Τομέα». Αρμενόπουλος 74, τεύχ. 9 (2020): 1599-1611.
2. «Προβληματικές διατάξεις του ελληνικού Νόμου για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα: Ο Ν. 4624/2019 και η σχέση του με τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα». Αρμενόπουλος 73, τεύχ. 3-4 (2019): 265-275.
3. «Η κτήση και η απώλεια της ιθαγένειας (πρώην) αλλοδαπού Αγιορείτη μοναχού και η έκδοση Αστυνομικού Δελτίου Ταυτότητας: Με αφορμή την ΔΠρωτΘεσσ 653/2015». Αρμενόπουλος 71, τεύχ. 2 (2017): 180-186.
4. «Παρατηρήσεις στην Απόφαση ΜΠρΒέροιας 5/2017 (Μισθωτικές διαφορές - Συμψηφισμός μισθωμάτων με εγγύηση)». ΕφΑΔΠολΔ 10, τεύχ. 2 (2017): 2-5.
5. «Οικουμενικό Πατριαρχείο και Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου - Μελέτη των αποφάσεων του ΕΔΔΑ "Μεγάλη του Γένους Σχολή κατά Τουρκίας" (2007) και "Οικουμενικό Πατριαρχείο κατά Τουρκίας" (2008 και 2010)». Αρμενόπουλος 67, τεύχ. 10 (2013): 1821-1840.

Διακρίσεις και υποτροφίες

2021 Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για τη μονογραφία «Ο Θεσμός της τριμοιρίας στο Μεταβυζαντινό Δίκαιο».

2021 Βραβείο του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών από τα έσοδα της Κληρονομίας Λ. Σγούτα – Θ. Πετούση για τη διδακτορική διατριβή, στο πλαίσιο βράβευσης μονογραφίας ή διατριβής «περί θεσμού τινος του Βυζαντινού Δικαίου».

2012–2016 Υποτροφία της Ακαδημίας Αθηνών για διδακτορικές σπουδές στην Ιστορία του Ελληνορρωμαϊκού Δικαίου.

Επιστημονικές εταιρείες

Ελληνική Εταιρεία Ιστορίας του Δικαίου: τακτικό μέλος από το 2013, ταμίας και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου κατά τις περιόδους 2019–2021 και από το 2022.

Σύνδεσμος Υποτρόφων Ακαδημίας Αθηνών: μέλος από το 2018.

Επιλεγμένες ανακοινώσεις και επιστημονικές συμμετοχές

2026 «Re-reading Title 1 of the Eisagoge: Law, Justice, and Constitutional Thought in Byzantium». Ετήσια διάλεξη της σειράς Byzantine Talks NIA, Ολλανδικό Ινστιτούτο Αθηνών, σε συνεργασία με το Κέντρο Ερεύνης της Ιστορίας του Ελληνικού Δικαίου της Ακαδημίας Αθηνών, 12 Μαΐου.

2021 «Observations on the Portrayal of the Ruler in the Novels of Leo VI». Κύριος εισηγητής, σε συνεργασία με G. Papagiannis, M. Tziatzi-Papagianni και A. Nikolaou, Third Colloquia Ceranea International Conference, Łódź, 15–17 Απριλίου.

2019 «Επικύρωση δικαιοπραξιών με χρυσόβουλλα κατά τη μέση βυζαντινή περίοδο». 21η Συνάντηση Ιστορικών του Δικαίου, Κομοτηνή, 2–3 Νοεμβρίου.

2018 «Μιχαήλ Ψελλός: Το πρότυπο ενός αναγεννησιακού δημοσίου λειτουργού του 11ου αιώνα: Η σημερινή πραγματικότητα». Ημερίδα του Ινστιτούτου Ανθρωπιστικών Σπουδών «Νίκος Σβορώνος» του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου (EPLO), Αθήνα, 7 Νοεμβρίου.

2017 Μέλος της τετραμελούς αποστολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, υπό την Καθηγήτρια Αθηνά Δημοπούλου, στο συνέδριο Towards a Student-Centred University των UNICA και Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ρώμη, 4–8 Οκτωβρίου.

Συμμετέχει στο Ανώτερο Σεμινάριο Ιστορίας Δικαίου της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών από το 2012. Υπήρξε κύριος εισηγητής στην εναρκτήρια συνεδρία του ακαδημαϊκού έτους 2017–2018.

Ερευνητικοί σύνδεσμοι

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-3563-6845>

Academia.edu <https://academyofathens.academia.edu/VasileiosAlexandrosKollias>